

ION ȘT. BAICU
la 80 de ani
1934–2014

**CENTRUL DE STUDII ȘI CERCETĂRI JURIDICE ȘI SOCIO-ADMINISTRATIVE
UNIVERSITATEA PETROL-GAZE PLOIEȘTI**

**ION ȘT. BAICU
la 80 de ani
1934–2014**

Editor coordonator: Lector univ. dr. MIHAI APOSTOLACHE

Motto: «Istoricul e un bătrân prin experiență al nației sale, iar dacă nu-l întreabă alții, el e dator să vorbească, ținând la dispoziția contemporanilor, învățături culese în vastul câmp al trecutului studiabil»

Nicolae Iorga

**EDITURA UNIVERSITARĂ
București, 2014**

Redactor: Gheorghe Iovan
Tehnoredactor: Ameluța Vișan
Coperta: Monica Balaban

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.) și inclusă de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (C.N.A.T.D.C.U.) în categoria editurilor de prestigiu recunoscut.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
OMAGIU. BAICU, Ion Șt.

Ion Șt. Baicu la 80 de ani : (1934-2014) / coord.: Mihai
Apostolache. - București : Editura Universitară, 2014
ISBN 978-606-28-0072-7

I. Apostolache, Mihai (coord.)

929 Baicu, I. Șt.

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786062800727

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul Editurii Universitare

Copyright © 2014
Editura Universitară
Editor: Vasile Muscalu
B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București
Tel.: 021 – 315.32.47 / 319.67.27
www.editurauniversitara.ro
e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021-315.32.47 / 319.67.27 / 0744 EDITOR / 07217 CARTE
comenzi@editurauniversitara.ro
O.P. 15, C.P. 35, București
www.editurauniversitara.ro

ÎN LOC DE CUVÂNT ÎNAINTE

O salbă de succinte aprecieri va suplini, într-adevăr, un „*CUVÂNT ÎNAINTE*”, care se cuvenea inserat în preambulul unei lucrări speciale, precum cea de față; el putea sau nu să servească evenimentului: împlinirea vârstei de *80 de ani*, în luna aurie a brumărelului, de către unul dintre profesorii universitari, care dețin și titlul științific de „*doctor în istorie*”, nimeni altul decât **ION ȘT. BAICU**. Să apelăm, pe îndelete, la rânduri formulate, odinioară sau recent, în care se regăsesc anumite merite ale unui om, decis, încă din tinerețe, să migreze cu familia – soție și doi copii – din zona marginală a Râmnicului Sărat în ținutul mănos, în plan economic și intelectual, al Prahovei; în continuare, iată câteva *aprecieri* la adresa lui **Ion Șt. Baicu**, pe care îl evocăm, în prezent, la Universitatea „*Petrol-Gaze*” din PLOIEȘTI, unde, odinioară, ne-a fost profesor, mie și soției mele, de *ISTORIE* și de *POLITOLOGIE*.

În primul rând: „*Am fost plăcut surprins când am aflat că, la Ploiești, doi cercetători de înaltă competență, seriozitate și obiectivitate*”, unul fiind profesor dr. *Ion Șt. Baicu*, „*au decis să-și asume elaborarea unei istorii a social-democrației din Ploiești și de pe Valea Prahovei; ei sunt excelenți cunoscători ai istoriei moderne și contemporane a României*” – scria recent regretatul academician **FLORIN CONSTANTINIU**; de asemenea: „*Profesorul dr. Ion Șt. BAICU este un reputat specialist în istoria modernă și contemporană a României; el a folosit deunăzi o metodă, care tinde să se generalizeze în plan istoriografic: Studiul de Caz*” – a adăugat profesor universitar doctor **IOAN SCURTU** de la *Universitatea București*. La rândul lui, un cunoscut istoric ploieștean a notat: „*Ion Șt. BAICU a înțeles că, într-adevăr, este o datorie scrierea unei istorii adevărate, nu în sensul răsturnării tendențioase a acesteia, ci în sensul curățirii faptelor nude, a stărilor de lucruri de orice încărcătură protocolară, conjuncturală, de a le reda așa cum apar ele din documente, din fotografii, din amintiri și chiar din logica lor. Desigur, nu este vorba despre o prezentare cenușie, cronicărească, de letopiseț, ci despre o tălmăcire, despre o interpretare a lor, dar aceasta să fie permanent cenzurată de*

un echilibru, de onestitate și de un bun simț, adică sine ira studio”, cum atrăgea atenția încă istoricul roman *Cornelius Tacitus* – în opinia profesorului emerit **PAUL D. POPESCU**, fost inspector școlar și președinte al filialei Prahova a *Societății de Istorie* din România.

Demne de luat în seamă au rămas și *percepțiile* unor colaboratori și colegi. „*Ca mare admirator al savantului Nicolae Iorga, căruia i-a cercetat viața și opera de la un capăt la celălalt, consacându-i câteva cărți, profesorul ploieștean Ion Șt. BAICU deschide, așadar, un culoar nou în abordarea studiului politologiei, folosind, cu măsură, în tratarea acestui amplu subiect, exemple concrete din evoluția istoriei naționale și universale, inclusiv din imediata actualitate politico-socială din lume și din România*” și „*El însuși este un intelectual cu o largă viziune politică și cu multă experiență managerială și didactică, motiv pentru care unele dintre incursiunile sale analitice și de prezentare au un prea accentuat caracter critic*” – arată criticul și istoricul literar **NICOLAE DUMITRESCU**; de asemenea: „*Prin profesie și prin preocupările colaterale am aflat de treptele carierei istoricului Ion Șt. Baicu: de la profesor de liceu până la cea de profesor universitar cu doctorat în materie, o carieră de invidiat, creată prin muncă, asiduitate și ambiție de un om, care își cunoaște valoarea și impune recunoașterea ei*” – notează și istoricul literar, la bază bibliolog, **MARIAN CHIRULESCU**. Aproape simultan: „*Prin realizările sale pe plan științific și didactic, prof. dr. Ion Șt. BAICU se numără printre personalitățile de frunte ale istoriografiei prahovene*” și „*În Ion Șt. BAICU omagiem astăzi istoricul de mare probitate, omul delicat și onest, dascălul generos și binevoitor față de pașii începătorilor în meserie*” – precizează doctorul în istorie **CONSTANTIN DOBRESU**, fost director al filialei județene Prahova a *Arhivelor Naționale*, o personalitate în cercetarea științifică din România.

Încă o percepție: „*Domnul profesor dr. Ion Șt. BAICU a fost, probabil, primul, care mi-a semnalat și mi-a vorbit despre prezența activă a lui Constantin Dobrogeanu-Gherea în viața lumii feroviare ploieștene și despre viața politică ori despre ideile și curentele politice din rândul clasei sociale a ceferiștilor din România*” – își amintește prof. dr. **DORIN STĂNESCU**, harnicul colaborator al revistei bucureștene „*HISTORIA*”; de asemenea: „*Există pe lume oameni, care ne îndrumă, ne învață, ne ajută și ne oferă, cât mai mult, din știința*

profesională și din experiența lor de viață; în context, trebuie să amintesc aici că, pentru subsemnatul, unul dintre asemenea oameni a fost și este profesorul universitar dr. Ion Șt. BAICU” – adaugă prof. dr. **COSTIN VRÂNCEANU** de la Colegiul Național „I.L. Caragiale” din Ploiești. Nu a ezitat să se afirme și un vechi admirator: „În lungul șir al slujitorilor Muzei Clio, un loc aparte revine, desigur, profesorului dr. Ion Șt. BAICU, cadru universitar valoros și prieten apropiat al cadrelor didactice de istorie prahoveni” și „Am avut privilegiul să descopăr, timp de aproape patru decenii, diverse fațete ale personalității și operei acestui distins cadru didactic al Universității „Petrol-Gaze” din Ploiești” – scrie prof. dr. **POLIN ZORILĂ**, coordonatorul editorial al revistei prestigioase „PRAHOVA EROICĂ”. În fine: „Profesorul universitar dr. Ion Șt. BAICU împlinește venerabila vârstă de 80 de ani. După o viață, închinată învățământului și culturii se prezintă, în fața propriei conștiințe și a comunității ploieștene, cu o operă, care îl onorează pe domnul Ion Șt. BAICU” – a punctat și prof. dr. **GHEORGHE MARINICĂ**, vicepreședinte al Societății Culturale „PLOIEȘTI-MILENIUL III”.

NOTĂ: Sursele se regăsesc în lucrările lui Ion Șt. BAICU, dedicate istoriei Social-Democrației și în MESAJELE scrise, pe care i le-au adresat sărbătoritului colegii de breaslă și apropiații lui din cadrul Societății Culturale „PLOIEȘTI-MILENIUL III”. Cu mulțumirile de RIGOARE!

Ploiești, 2014

Lector univ.dr. Mihai Apostolache,
Director al Centrului de Studii și Cercetări Juridice și
Socio-Administrative, Universitatea
Petrol-Gaze din Ploiești

NOTĂ EXPLICATIVĂ

În lumina unei îndelungate tradiții, de altfel valoroase, se obișnuia și se obișnuiește ca, la împlinirea unei vârste înaintate, o personalitate să se bucure de atenții mai aparte: de pildă, în semn de respect și de prețuire să i se dedice un *volum* omagial. Se știe din experiența istorică că un asemenea emoționant demers a aparținut fie unor instituții sau așezăminte, fie unor colegi, prieteni, rude sau simple cunoștințe, responsabile și conștiente asupra meritelor sărbătoritului. De data aceasta, însă, subsemnatul, **Ion Șt. Baicu**, autorul notei explicative, în urma unor analize și reflecții, să le numesc adânci, dar asumându-mi și toate riscurile posibile, am decis să pornesc la drum de unul singur, dar și cu sprijinul unor foști studenți, azi cadre didactice la *U.P.G.*; în context, subsemnatul am apelat la un gest deloc ușor de realizat: alcătuirea și publicarea unei *CĂRȚI*, pe care nu doresc să fie botezată ca fiind omagială, ci, pur și simplu, să fie considerată o apariție editorială cu caracter aniversativ, dar îndrăznesc să vin cu propunerea de a rămâne o modestă moștenire pentru viitoarele *GENERAȚII*.

În fond, subsemnatul, dincolo de ivirea aspectelor de subiectivitate, îmi cunosc cel mai bine cursul *vieții* cu bucuriile și cu asperitățile inevitabile, cu reușitele și cu greșelile săvârșite de-a lungul deceniilor; de asemenea, se pare că nici cel mai bineintenționat istoric nu cred că ar lua în calcul, la o evaluare, chiar întreaga mea activitate în domeniul cercetării științifice, inclusiv în privința *tenacității* de a-mi vedea publicate cărțile, studiile, articolele, evocările, recenziile și notele de lectură în condiții mai mult sau mai puțin izbutite. După ezitări și indecizii, după colectarea unei sume de informații cu privire la justetea sau la nejustetea cutezanței mele, subsemnatul am apreciat că, iată, la împlinirea *vârstei* de *80 de ani*, să ofer tuturor celor din apropiere și din depărtare – membrilor familiei, rudelor, colegilor și prietenilor, desigur în general opiniei publice – o *CULEGERE*, cât de cât reușită, care include momente ale unei scurte *autobiografii*, o serie de *aprecieri* la adresa subsemnatului, dar și o *listă* bibliografică; de asemenea, în continuare, am consemnat cu grijă preocupări personale, în special postdecembriste, cu referire la valorificarea publicistică a

operei marelui istoric și savant de renume mondial *Nicolae Iorga*, am evidențiat apoi, în final, aplecarea mea, ca titular, asupra predării cunoștințelor de *istorie a românilor* și de ceea ce ține de disciplina cu denumirea de *POLITOLOGIE*: se înțelege că am acordat atenție, în context, evoluției *vieții politice* în orașul *PLOIEȘTI*.

Mai departe, subsemnatul am procedat la explicații, date pe îndelete. Prezenta *CULEGERE* are două părți: în *PRIMA PARTE* am introdus următoarele capitole: cel dintâi se intitulează *AMINTIRI, AMINTIRI*; în conținutul lui se regăsesc principalele date, pe care le-am avut în vedere consemnate în *JURNALUL* din *perioada 2004-2014* ca o continuare la ceea ce am denumit *O sinceră AUTOBIOGRAFIE* din volumul *Sub harul Muzei Clio*, publicat în urmă cu zece ani sub egida Editurii „*PLOIEȘTI-MILENIUL III*”. În capitolul următor, intitulat *Sărbătoritul în viziunea unor colegi de breaslă în 2014*, se află incluse *mesaje* în temă; în context, subsemnatul m-am bucurat sincer de *aprecierile* de astăzi, formulate de *istorici* de prestigiu din Ploiești. Urmează un capitol cu titlul *Referințe consemnate în prefețe, în cotidiene și periodice, în reviste de istorie și de cultură vizându-l pe Ion Șt. Baicu*; în fine, un capitol cu numărul *patru* se cheamă *Bibliografia – oglindă a pasiunii veteranului ploieștean pentru valorificarea cunoștințelor de istorie și de științe politice în publicații din București și din Ploiești*.

În *PARTEA A DOUA* a culegerii de față, subsemnatul, **Ion Șt. Baicu**, am inclus, în mod deliberat, *studii* preferate în activitatea de cercetare științifică și de publicare a rezultatelor ei. Primul *capitol* se intitulează *Academicieni români și personalități din străinătate omagiind opera lui Nicolae Iorga*; în cel de al doilea *capitol* m-am oprit, cu grijă și cu dedicație, asupra istoriei locale: în adevăr, am izbutit, cred, să înfățișez, argumentat, un segment ploieștean cu titlul *Momente ale istoriei vieții politice, pe o sută de ani, din orașul Ploiești. 1848-1948*: de-a lungul mai multor pagini am zăbovit asupra evocării evenimentelor din timpul revoluției de la 1848 și din cel al războiului purtat, în anii 1853-1856, în Crimeea, când armate străine – țariste, otomane și austriece – au fost prezente și în orașul Ploiești; de asemenea, în continuare, am înfățișat succint desfășurarea mișcării antidinastice și republicane din 1870, participarea ploieșteană la războiul de obținere a independenței de stat din 1877-1878 și, în sfârșit, viața politică interbelică în municipiul Ploiești (1918-1948). În fine, în

capitolul trei, mi-am permis să reproduc un *articol*, deja înserat în revista „ATITUDINI”, numărul 4, luna aprilie 2014; el se cheamă *Cultura politică – o necesitate a vieții democratice de azi din România*, unde am încercat să demonstrez nevoia stringentă de ridicare a nivelului de cultură politică în țară, scopul fiind alinierea oamenilor din toate categoriile sociale de a ști să se „*descurce*” în timpul *alegerilor europarlamentare, locale și generale*, dar și spre a judeca just integrarea *României în Uniunea Europeană*.

Să mărturisesc sincer: pentru a arăta *modelul* meu de conduită, în exercitarea *profesiei*, am apelat, de regulă, la înțeleptele *învățăături*, lăsate moștenire de către *istoricul* nostru nepereche, ceea ce se întâmplă și în cazul de față; el, savantul de renume mondial, scria, odinioară, aceste celebre și semnificative cuvinte: „*Faptele istorice nu se reproduc niciodată întocmai, ci au o noutate nesfârșită. Dar și frunzele unui copac și florile unei grădini apar totdeauna altfel. Știința nu ține seamă de o asemenea divină originalitate fără sfârșit; ea n-o interesează. Pe când, în studiile istorice, în care noi vorbim despre noi, această diversitate e tocmai ceea ce ne atrage și ne mișcă; dar, liniile comune există, așa de limpezi încât pot da, dacă nu LEGI, ca în alte domenii, cel puțin termeni de COMPARAȚIE, care ajută nespuse de mult opera de comprehensiune istorică*” și „*O, sfintele mele cărți, mai bune și mai rele, pe care soarta prielnică mi le-a scos înainte, cât vă dătoresc că sunt om, că sunt un om adevărat ca oamenii din țările, unde nu s-a întrerupt niciodată cultura!*” (Vezi **NICOLAE IORGA**, *Discurs de recepție la Academia Română: 17 mai 1911*, în culegerea din 1980 de Octav Păun și Antoaneta Tănăsescu și, respectiv, *O viață de om așa cum a fost*, București, 1984, ediție îngrijită de Sanda și Valeriu Râpeanu).

Prof. univ. dr. ION ȘT. BAICU

PLOIEȘTI: 2014

PARTEA ÎNTÂI

CAPITOLUL I AMINTIRI, AMINTIRI: 1934-2014

O LĂMURIRE

În urmă cu zece ani, în **2004**, se publica evocarea „**O SINCERĂ AUTOBIOGRAFIE**” ca parte componentă a volumului să-i spunem omagial cu titlul „*SUB HARUL MUZEI CLIO: PROF. UNIV. DR. ION ȘT. BAICU LA ÎMPLINIREA VÂRSTEI DE 70 DE ANI*” în Editura „*Ploiești-Mileniul III*”. După un deceniu de la consumarea evenimentului, subsemnatul, **Ion Șt. Baicu**, am decis să recuperez *textul* respectivei *autobiografii* și să recurg la întocmirea unui simplu *rezumat*, desigur apelând la unele revizuiți și adăugiri, atât de necesare în vâltoarea *vicisitudinilor* apăsătoare ale vremurilor; de asemenea, am adăugat note și observații sub formă de *JURNAL*. În context, ca sărbătorit la împlinirea, în **2014**, a venerabilei vârste de **80 de ani**, doresc sincer să ofer o imagine aproape completă a celui ce a utilizat, uneori, pseudonimul de **Ionuț Băiculescu** în presa din **Prahova** și a funcționat în calitate de cadru didactic, în mod succesiv, la trei universități din orașul **Ploiești**, precum următoarele: „*Petrol-Gaze*”, „*Mihai Viteazul*” și cea actuală „*George Barițiu*” - filială a instituției cu același nume din municipiul **BRAȘOV**.

*

ÎN PERIOADA 1934-2004: REZUMAT din volumul „**Sub harul Muzei CLIO**”, publicat în anul 2004.

• Subsemnatul, **ION ȘT. BAICU**, am văzut lumina zilei în data de **8 octombrie 1934** în străvechiul sat **RUBLA**, comuna Bălțați, azi Valea Râmnicului din județul Buzău. Merită consemnat un fapt din trecutul istoric: cătunul *RUBLA* din plasa Râmnicul de Jos, din fostul județ Slam Râmnic, apare prima oară în documente încă în anul **1838**, deci la începuturile epocii moderne a Țării Românești; în *CATAGRAFIA* de la acea dată se menționa și numele **NĂSTASE SIN**

BAICU, țăran clăcaș în localitatea *RUBLA*: el deținea, în folosință, șapte pogoane de pământ arabil și un număr important de animale, îndeosebi vaci cu lapte și boi de tracțiune. Revenind la unul dintre urmașii fostului sătean rublaș: după absolvirea școlii primare și gimnaziale, subsemnatul **Ion Șt. Baicu** am urmat, între anii **1950-1954**, cursurile Școlii Normale „*Costache Negri*” din orașul Galați, transformată în „*Școala Medie Pedagogică de Băieți*”. Obținând titlul de *șef de promoție*, mi s-a acordat un document înlesnitor pentru a mă înscrie la examenul de admitere în învățământul superior; în context am devenit, pentru scurtă vreme, student la „*Facultatea de Filologie*” din București, apoi, în anii **1955-1959**, la „*Facultatea de Istorie-Filologie-Filozofie*” din cadrul Universității „*Al. I. Cuza*” din Iași, unde am fost coleg cu actuala mea soție, **AURICA BAICU**, fostă **NICOLAE**, viitoarea profesoară de limba și literatura română la Râmnicu Sărat și la Ploiești.

- În anul **1968**, în București, mi s-a înmănat diploma de „**doctor în istorie**” în urma susținerii unei *teze* pe o temă de specialitate; de menționat că, la puțină vreme, lucrarea respectivă va fi publicată de către *Editura Științifică* din București. Intrat în activitatea concretă, subsemnatul am funcționat, mai întâi, ca director de școală generală și, apoi, ca profesor de istorie și de științe sociale la licee din orașele Râmnicu Sărat și Ploiești; de pildă, o scurtă perioadă am îndeplinit funcția de director de studii la viitorul Colegiu Național „*I.L. Caragiale*” din reședința județului Prahova. Între anii **1974** și **1979** am îndeplinit atribuțiile de președinte al *Comitetului de Cultură și Artă al județului Prahova*, dispunând astfel de posibilități benefice de a participa la acțiuni și manifestări de substanță în domeniu, dar și la festivaluri internaționale, la care erau invitate și formațiuni artistice populare locale, precum: trupa de dansuri „*Prahova*” și corala „*Paul Constantinescu*”; de exemplu, ele, sub conducerea mea, au avut prilejul de a se epata artistic în Italia, Germania și Irlanda (în orașele Messina, Stuttgart, Magdeburg și Corck).

- O inițiativă de mare anvergură a avut loc în anul **1975**, când am devenit principalul artizan al reluării, după unele întreruperi, a **CURSURILOR** din cadrul Universității Populare de Vară „**Nicolae Iorga**” de la Vălenii de Munte, unde am ținut și *conferințe* cu subiecte

privind legăturile savantului cu zona Prahovei; de asemenea, am dispus de ocazii de a-mi îmbogăți bagajul de cunoștințe de specialitate în urma contactelor și convorbirilor, unele „tête-à-tête”, cu personalități de vază ale istoriografiei și culturii românești, precum: academicienii Ștefan Ștefănescu, Jean Livescu, Virgil Cândea, Mircea Petrescu-Dâmbovița, Gheorghe Platon și profesorii universitari Mihai Berza, Dumitru Almaș, Cornelia Bodea, Hadrian Dacoviciu și alții de la universitățile din București, Iași și Cluj-Napoca.

- Un pas de seamă în cariera mea profesională avea să fie făcut în anul **1977**: în urma susținerii unui concurs, subsemnatul am dobândit postul de **CONFERENȚIAR** la disciplina de *Istoria Românilor* de la *Institutul de Petrol și Gaze* din Ploiești; de precizat: simultan cu satisfacțiile prilejuite de noul statut de cadru didactic universitar, nu de puține ori am avut sentimentul împlinirii „omului cu personalitate” când ministerul de resort m-a numit ca președinte al unor comisii de bacalaureat în orașele: *Târgoviște, Constanța, Oltenița, Titu de Argeș, Câmpina și Ploiești*. După **1990** voi fi desemnat în funcția de șef al *Catedrei de Științe Socio-Umane și Juridice*, inclusiv ca membru al *senatului* noii *Universități „Petrol și Gaze”*; de remarcat apariția și a altor elemente și situații benefice pentru cariera subsemnatului, îmbrăcată în „hainele noi” ale libertății de gândire și de exprimare în condițiile reinstaurării sistemului politic democratic în România.

- Să evidențiem că, în *primul rând*, am izbutit, cu insistențele de rigoare, să introduc în planul de învățământ de la UPG două noi *CURSURI*: cel intitulat „*POLITOLOGIE*” și cel numit „*ISTORIA UNIUNII EUROPENE*”, care s-au bucurat de o bună audiență din partea studenților. În *al doilea rând*, eliberat de presiunea și de restricțiile, impuse odinioară de ideologia vechiului sistem politic totalitaro-ceaușist, mi-am axat preocupările de *cercetare științifică* în sfera istoriei românilor și în cea a doctrinelor și curentelor politice pe palierul adevărului și numai al adevărului, reieșit din realități și din izvoare și documente. În *al treilea rând*, cu o deosebită pasiune și cu multă răbdare m-am aplecat asupra investigării pieselor documentare din arhive și din presa timpului, care atestă până astăzi prezența activă și rodnică a savantului *Nicolae Iorga* pe plaiurile Prahovei, cu precădere în cadrul vestitei lui ctitorii de la Vălenii de Munte. În *al*